

TUKMOS

*TIPTA UZMANLIK KURULU MÜFREDAT OLUŞTURMA VE
STANDART BELİRLEME SİSTEMİ*

---

*KULAK BURUN BOĞAZ HASTALIKLARI
Uzmanlık Eğitimi Çekirdek Müfredatı*

12.10.2017

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ	3
2. MÜFREDAT TANITIMI	3
3. TEMEL YETKİNLİKLER	5
4. ÖĞRENME VE ÖĞRETME YÖNTEMLERİ	28
5. EĞİTİM STANDARTLARI	32
6. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	33
7. KAYNAKÇA	34

1. GİRİŞ

Kulak Burun Boğaz Uzmanı; dış-orta-iç kulak, burun, paranazal sinüsler, nazofarenks, orofarenks, hipofarenks, oral kavite, larenks, servikal özefagus, trakea, ön kafa tabanı, orta kraniyel fossa, arka kraniyel fossa, yüz, baş ve boyunun konjenital edinsel, travmatik, enfeksiyöz, enflamatuvar, alerjik, onkolojik ve morfolojik hastalıklarının ve işitme, anlama, koku, tat, denge, ses, konuşma, yutma bozukluklarının tanısı, tedavisi ve izlemine belirlenmiş klasik ve teknolojik yöntemlerle uygulayabilen uzmanlık belgesi almış tıp doktorudur.

Bu müfredat, Kulak Burun Boğaz Hastalıkları uzmanlık öğrencisi eğitiminin standartlarını ve ana hatlarını ortaya koymak için hazırlanmıştır. Müfredat; detaylı, yapılandırılmış ve dengelenmiş bir Kulak Burun Boğaz Hastalıkları uzmanlık eğitimi için gerekli ana ilkeleri kapsamaktadır.

2. MÜFREDAT TANITIMI

2.1. Müfredatın Amacı ve Hedefleri

Çekirdek müfredatın amacı; Kulak Burun Boğaz Hastalıkları alanındaki uzmanlık öğrencisinin, eğitimini tamamladığında önceden tanımlanmış yetkinliklere ulaşarak yeterlilik alabilmesini ve uzman olabildiğini sağlayacak bir müfredat oluşturmaya ve uzmanlık eğitimi veren kurum ve programların sahip olmaları gereken eğitim kaynaklarının yeterlik düzeylerini gösterecek standartları belirlemeye yardımcı olma ve uzmanlık eğitimi veren kurumlarda rehber olarak kullanılabilme amacını taşır.

Uzman adayı tıpta uzmanlık öğrencisi hekimlerin bu müfredat doğrultusunda eğitilmeleri, nesnel ölçütlerle izlenmeleri, değerlendirilmeleri ve eğitimin sürekli geliştirilebilmesi hedeflenmektedir.

2.2. Müfredat Çalışmasının Tarihsel Süreci

Avrupa Birliğine üyelik girişiminin başlamasıyla birlikte yaygın standardizasyon çalışmaları başlamıştır. Sağlık ve eğitim alanları ilk açılan fasılların başında gelmektedir. Üyelik süreci başlamadan çok önce 1994 yılında Türk Tabipleri Birliği Avrupa Tıp Uzmanları Birliğine (UEMS) üyelik başvurusu yapmıştır. AB üyesi olmadığımız için oy birliği ile "assosiye üyeliğe" kabul edilmiştir. Bu üyelikten sonra tıp alanında eğitim standardizasyon çalışmaları hızlanmıştır. Bu bağlamda tıp alanındaki uzmanlık dernekleri uzmanlık eğitiminin standardizasyonunun düzenlenmesi gerekliliğine inandıkları için gönüllü olarak çalışmalara başlamışlardır. Kulak Burun Boğaz Hastalıkları alanında ilk çalışmalar 2000'li yılların başında başlamıştır. Türk Kulak Burun Boğaz ve Baş Boyun Cerrahisi Derneğinin öncülüğünde ülkemizde KBB Uzmanlık eğitimi veren kurumların eğitim sorumlularının gönüllü katkılarıyla önemli aşamalar kaydedilmiştir. Alanımızdaki uzmanlık eğitime ait standartlar tespit edilerek, KBB Hastalıkları uzmanının yapması gerekenler belirlenmiştir. Uzmanlık alanımızla ilgili olarak eğitim kliniklerimizin taşıması gereken asgari koşullar, uzmanlık öğrencilerine ait "Çekirdek Eğitim Programları" ve "Tıpta Uzmanlık Öğrencisi Karneleri" oluşturulmuştur. Tüm bu çalışmaların Tıpta ve Dış Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi Yönetmeliği, Türk Kulak Burun Boğaz ve Baş Boyun Cerrahisi tarafından oluşturulan yeterlilik sınavı, Avrupa Birliği müktesebatına uyum konusundaki çabalar için kaçınılmaz olduğu muhakkaktır. Son olarak ilgili mevzuata göre Sağlık Bakanlığı tarafından oluşturulan Eğitim ve Müfredat komisyonu derneğimizin yaptığı bu gönüllü

çalışmaları resmen uygulanan mevzuat haline getirilmesine katkıda bulunmuştur. Bu amaçla 30 Haziran-1 Temmuz 2011 tarihinde Sağlık Bakanlığı tarafından Ankara'da Uzmanlık Eğitimi Müfredatları ve Standartları Değerlendirme ve Revizyonu Çalıştayları Organizasyonu toplantısı yapılmıştır. Bu toplantıda KBB Hastalıkları komisyonu çalışmaları Prof. Dr. Taner Yılmaz, Prof. Dr. Murat Karaşen, Prof. Dr. Hakan Korkmaz, Doç. Dr. Hüseyin Dere ve Prof. Dr. Suat Turgut tarafından yürütülmüştür. 2012 yılının Aralık ayında 2. Dönem TUKMOS komisyonları teşkil edilmiş ve 2013 yılı Nisan ayında v.2.0 çekirdek eğitim müfredatı Prof. Dr. Bülent Satar, Prof. Dr. Hakan Çankaya, Prof. Dr. Hüseyin Dere, Prof. Dr. M. Tayyar Kalcioğlu, Prof. Dr. Köksal Yuca, Prof. Dr. Taner Yılmaz'dan oluşan komisyon tarafından tamamlanmıştır. 2014 yılında 3. Dönem KBB TUKMOS Komisyonu Prof. Dr. Mahmut Tayyar Kalcioğlu'nun Komisyon Başkanlığında ve Prof. Dr. Orhan Özturan, Prof. Dr. Hüseyin Dere, Prof. Dr. Köksal Yuca, Prof. Dr. Fatma Tülin Kayhan, Prof. Dr. Murat Cem Miman, Doç. Dr. Cenk Ecevit, Prof. Dr. Çağatay Oysu, Prof. Dr. Mehmet Akif Kılıç, Prof. Dr. Taşkın Yücel ve Prof. Dr. Armağan İncesulu'nun üyelikleri ile yeniden oluşturulmuştur. Üçüncü dönem komisyonu 7 Kasım 2014 tarihinde Antalya'da ve 27 Aralık 2014 tarihinde İstanbul'da Türk Kulak Burun Boğaz ve Baş ve Boyun Cerrahisi Derneği'nin katkı ve desteği ile çalıştaylar gerçekleştirilmiştir. Bu çalıştaylara ilaveten oluşturulan e-posta çalışma grubu üzerinden çalıştayların öncesinde ve sonrasında görüş alışverişlerinde bulunarak KBB müfredatını geliştirilmiştir. Müfredat çatısı oluşturulurken UEMS Kulak Burun Boğaz içeriği örnek alındı. Böylece Avrupa Birliği standartları benimsenmiş oldu. 27 Aralık 2014 tarihindeki çalışmaya tüm komisyon üyelerine ek olarak Türk KBB-BBC Derneği Yeterlik Kurulu Eğitim Komisyonu Başkanı Prof. Dr. Mehmet Gündüz'de katılmıştır. 27 Aralık 2014 tarihindeki bir tam günlük çalıştaydan sonra oluşturula taslak Türk KBB ve BBC Derneği Başkanlığına ve tüm alt branş dernekleri başkanlıklarına (Rinoloji Derneği, Otoloji ve Nörootoloji Derneği, Fasiyal Plastik Derneği, Ses ve Konuşma Bozuklukları Derneği, Pediatrik Kulak Burun Boğaz Derneği) e-posta aracılığı ile sunulmuş ve önerileri alındıktan sonra 22 Şubat 2015 tarihinde Ankara'da tüm komisyon üyelerinin bir araya gelmesi ile tartışılarak KBB Çekirdek Eğitim Müfredatına son hali verilmiştir. 23 Şubat 2015 tarihinde 3. Dönem Komisyon Üyelerinin tümünün (Prof. Dr. Mahmut Tayyar Kalcioğlu'nun Komisyon Başkanlığında ve Prof. Dr. Orhan Özturan, Prof. Dr. Hüseyin Dere, Prof. Dr. Köksal Yuca, Prof. Dr. Fatma Tülin Kayhan, Prof. Dr. Murat Cem Miman, Doç. Dr. M. Cenk Ecevit, Prof. Dr. Çağatay Oysu, Prof. Dr. Mehmet Akif Kılıç, Prof. Dr. Taşkın Yücel ve Prof. Dr. Armağan İncesulu) katılımı ile v.2.1 çekirdek eğitim müfredatı tamamlanmıştır.

2.3. Uzmanlık Eğitimi Süreci

Eğitici standartları mevzuatla (3359 sayılı Kanun ek 1 inci maddesi ve Tıpta ve Dış Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi Yönetmeliği) belirlenmiştir. Kulak Burun Boğaz Hastalıkları uzmanlık eğitimi süresi mevzuata uygun olarak 5 yıl'dır.

2.4. Kariyer Olasılıkları.

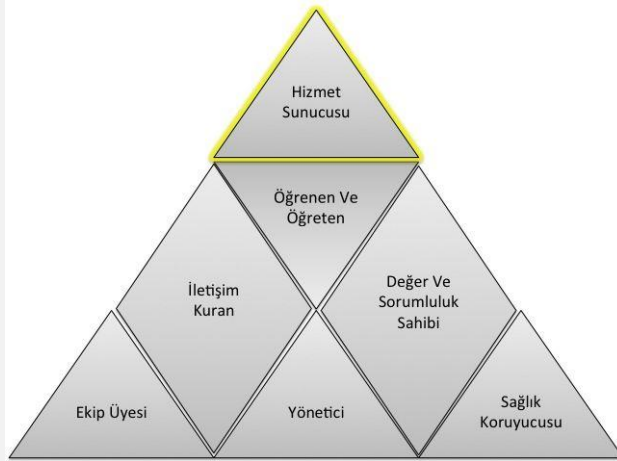
Bu müfredata uygun olarak yetiştirilen bir kulak burun boğaz uzmanı akademik kariyer yapabilir veya eğitimi ile ilgili olarak kamu ve özel sektörde çalışabilir.

Kulak Burun Boğaz Uzmanları;
Baş-Boyun Cerrahisi
Otoloji/Nörootoloji
Rinoloji/Alergoloji
Pediatrik Otolarengoloji
Fasiyal Plastik Cerrahi
Odyoloji/Vestibüloji
Foniyatri/İletişim Bozuklukları

dallarında yan dal uzmanlık eğitimi alabilirler.

3. TEMEL YETKİNLİKLER

Yetkinlik, bir uzmanın bir iş ya da işlemin gerektiği gibi yapılabilmesi için kritik değer taşıyan, eğitim ve öğretim yoluyla kazanılıp iyileştirilebilen, gözlenip ölçülebilen, özellikleri daha önceden tarif edilmiş olan, *bilgi, beceri, tutum ve davranışların* toplamıdır. Yetkinlikler 7 temel alanda toplanmışlardır.

Şekil 1- TUKMOS'un Yeterlilik Üçgeni (Yedi temel yetkinlik alanı)

Her bir temel yetkinlik alanı, uzmanın ayrı bir rolünü temsil eder (Şekil 1). Yedinci temel alan olan Hizmet Sunucusu alanına ait yetkinlikler klinik yetkinlikler ve girişimsel yetkinlikler olarak ikiye ayrılırlar. Sağlık hizmeti sunumu ile doğrudan ilişkili Hizmet Sunucusu alanını oluşturan yetkinlikler diğer 6 temel alana ait yetkinlikler olmadan gerçek anlamlarını kazanamazlar ve verimli bir şekilde kullanılamazlar. Başka bir deyişle 6 temel alandaki yetkinlikler, uzmanın "Hizmet Sunucusu" alanındaki yetkinliklerini sosyal ortamda hasta ve toplum merkezli ve etkin bir şekilde kullanması için kazanılması gereken yetkinliklerdir. Bir uzmanlık dalındaki eğitim sürecinde kazanılan bu 7 temel alana ait yetkinlikler uyumlu bir şekilde kullanılabilirdiğinde yeterlilikten bahsedilebilir. Bu temel yetkinlik alanları aşağıda listelenmiştir;

- 3.1. *Yönetici*
- 3.2. *Ekip Üyesi*
- 3.3. *Sağlık Koruyucusu*
- 3.4. *İletişim Kuran*
- 3.5. *Değer ve Sorumluluk Sahibi*
- 3.6. *Öğrenen ve Öğreten*
- 3.7. *Hizmet Sunucusu*

Hizmet sunucusu temel yetkinlik alanındaki yetkinlikler, kullanım yerlerine göre iki tüdür:

Klinik Yetkinlik: Bilgiyi, kişisel, sosyal ve/veya metodolojik becerileri tıbbi kararlar konusunda kullanabilme yeteneğidir;

Girişimsel Yetkinlik: Bilgiyi, kişisel, sosyal ve/veya metodolojik becerileri tıbbi girişimler konusunda kullanabilme yeteneğidir.

Klinik ve girişimsel yetkinlikler edinilirken ve uygulanırken Temel Yetkinlik alanlarında belirtilen diğer yetkinliklerle uyum içinde olmalı ve uzmanlığa özel klinik karar süreçlerini kolaylaştırmalıdır.

3.7.1. KLİNİK YETKİNLİKLER

Uzman Hekim aşağıda listelenmiş klinik yetkinlikleri ve eğitimi boyunca edindiği diğer bütüncü "temel yetkinlikleri" eş zamanlı ve uygun şekilde kullanarak uygular.

KLİNİK YETKİNLİK İÇİN KULLANILAN TANIMLAR VE KISALTMALARI

Klinik yetkinlikler için; dört ana düzey ve iki adet ek düzey tanımlanmıştır. Öğrencinin ulaşması gereken düzeyler bu dört ana düzeyden birini mutlaka içermelidir. T, ETT ve TT düzeyleri A ve K ile birlikte kodlanabilirken B düzeyi sadece K düzeyi ile birlikte kodlanabilir. B, T, ETT ve TT düzeyleri birbirlerini kapsadıkları için birlikte kodlanamazlar.

B:Hastalığa ön tanı koyma ve gerekli durumda hastaya zarar vermeyecek şekilde ve doğru zamanda, doğru yere sevk edebilecek bilgiye sahip olma düzeyini ifade eder.

T:Hastaya tanı koyma ve sonrasında tedavi için yönlendirebilme düzeyini ifade eder.

TT: Ekip çalışmasının gerektirdiği durumlar dışında herhangi bir desteğe gereksinim duymadan hastanın tanı ve tedavisinin tüm sürecini yönetebilme düzeyini ifade eder.

ETT: Ekip çalışması yaparak hastanın tanı ve tedavisinin tüm sürecini yönetebilme düzeyini ifade eder.

Klinik yetkinliklerde bu düzeylere ek olarak gerekli durumlar için A ve K yetkinlik düzeyleri eklenmektedir:

A:Hastanın acil durum tanısını koymak ve hastalığa özel acil tedavi girişimini uygulayabilme düzeyini ifade eder.

K:Hastanın birincil, ikincil ve üçüncül korunma gereksinimlerini tanımlamayı ve gerekli koruyucu önlemleri alabilme düzeyini ifade eder.

	KLİNİK YETKİNLİK	Düzey	Kıdem	Yöntem
GENEL KBB	POSTOPERATİF SİSTEMİK KOMPLİKASYONLAR	A, T	2	YE, UE, BE
	ACİL ALERJİK REAKSİYONLAR VE ANAFLAKSİ	ETT, A	1	YE, BE
	BAŞ BOYUN AĞRILARI	A, ETT	1	YE, UE, BE
BAŞ BOYUN	BOĞAZ AĞRISI	A,TT, K	1	YE, UE, BE
	YUTMA GÜÇLÜĞÜ	A,TT, K	1	YE, UE, BE
	AĞIZ KURULUĞU VE KOKUSU	A,TT, K	1	YE, UE, BE
	BAŞ-BOYUN KİTLELERİ	A,T, K	1	YE, UE, BE
	KONJENİTAL ANOMALİLER	A,T	1	YE, UE, BE
	ÜST SOLUNUM VE SİNDİRİM SİSTEMİNDE KORUZİV MADDE YANIKLARI	A,T	1	YE, UE, BE
	YABANCI CİSİM	A,TT	1	YE, UE, BE
	KANAMA	A,TT, K	1	YE, UE, BE
	KRANİYAL SİNİR HASTALIKLARI	A,TT	1	YE, UE, BE
	KRİKOFARENJEAL KAS DİSFONKSİYONU	T	2	YE, BE
	KÜNT VE PENETRAN BAŞ BOYUN TRAVMALARI	A, TT	2	YE, UE, BE
	TEMPOROMANDİBULER EKLEM HASTALIKLARI	A,TT, K	2	YE, UE, BE
	NAZOFARİNGSİN BENİGN TÜMÖRLERİ	A,TT	1	YE, UE, BE
	NAZOFARİNGSİN MALİGN TÜMÖRLERİ	A,T	1	YE, BE
	ORAL MUKOZAL LEZYONLAR	A,TT, K	1	YE, UE, BE
ODONTOJENİK KİST VE TÜMÖRLER	A,T, K	2	YE, UE, BE	

	KLİNİK YETKİNLİK	Düzey	Kıdem	Yöntem
	TONSİLLİTLER	A,TT, K	1	YE, UE, BE
	FARENJİT	A,TT, K	1	YE, UE, BE
	DUDAK KANSERİ	A,TT, K	2	YE, UE, BE
	ORAL KAVİTENİN MALİGN TÜMÖRLERİ	A,T, K	2	YE, UE, BE
	ORAL KAVİTENİN BENİGN TÜMÖRLERİ	A,TT, K	2	YE, UE, BE
	DERİN BOYUN ENFEKSİYONLARI	A, ETT	1	YE, UE, BE
	PERİTONSİLLER APSE	A,TT, K	1	YE, UE, BE
	PARAFARENGEAL APSE	A,TT, K	2	YE, UE, BE
	RETROFARENGEAL APSE	A,TT, K	2	YE, UE, BE
	OROFARİNGS BENİGN VE MALİGN TÜMÖRLERİ	A,TT, K	2	YE, UE, BE
	LARENKSİN BENİGN TÜMÖRLERİ	A,TT, K	1	YE, UE, BE
	LARENKSİN MALİGN TÜMÖRLERİ	A,TT, K	2	YE, UE, BE
	HİPOFARİNGS VE SERVİKAL ÖZOFAGUS BENİGN VE MALİGN TÜMÖRLERİ	A,T, K	2	YE, UE, BE
	ZENKER DİVERTİKÜLÜ	T	2	YE, BE
	BAŞ BOYUN LENFOMALARI	ETT	2	YE, UE, BE
	PRİMER BOYUN NEOPLAZMLARI	TT	2	YE, UE, BE
	METASTATİK BOYUN KİTLELERİ	TT	2	YE, UE, BE
	BAŞ-BOYUN VASKÜLER LEZYONLARI	A, TT	2	YE, UE, BE
	KONJENİTAL BOYUN KİTLELERİ	A, TT	1	YE, UE, BE

	KLİNİK YETKİNLİK	Düzyey	Kıdem	Yöntem
	ENFEKTİF BOYUN KİTLELERİ	A, TT	1	YE, UE, BE
	GRANÜLOMATÖZ BOYUN KİTLELERİ	T	1	YE, UE, BE
	SİALADENİTLER	A, TT	1	YE, UE, BE
	TÜKRÜK BEZİ BENİGN VE MALİGN TÜMÖRLERİ	TT	2	YE, UE, BE
	SİALOLİTİAZİS	A, TT	1	YE, UE, BE
	ÇENE VE DIŞLERİN BENİGN TÜMÖRLERİ	T	1	YE, UE, BE
	ÇENE VE DIŞLERİN MALİGN TÜMÖRLERİ	T	2	YE, UE, BE
	UYKU HASTALIKLARI	T	1	YE, BE
	HORLAMA VE UYKU APNESİ HASTALIĞI	A, ETT, K	1	YE, UE, BE
	TİROİD BENİGN HASTALIKLARI	ETT	2	YE, UE, BE
	TİROİD MALİGN HASTALIKLARI	TT	2	YE, UE, BE
	TİROİD VE PARATİROİD ENFLAMATUVAR HASTALIKLARI	B	2	YE, BE
	PARATİROİD BENİGN HASTALIKLARI	T	2	YE, BE
	PARATİROİD MALİGN HASTALIKLARI	T	2	YE, BE
	HİPOPARATİROİDİ	A, T	1	YE, BE
	HİPERKALSEMİK KRİZ	A, T	1	YE, BE
	HİPERPARATİROİDİZM	A, T	1	YE, BE
	HİPOTİROİDİ	A, T	1	YE, BE
	HİPERTROİDİ	A, T	1	YE, BE

	KLİNİK YETKİNLİK	Düzey	Kıdem	Yöntem
	DUDAK VE DAMAK YARIKLARI	A, TT, K	2	YE, UE, BE
RİNOLOJİ	BURUN VE PARANAZAL SİNÜSLERİN KONGENİTAL HASTALIKLARI	B	1	YE, BE
	BURUN TIKANIKLIĞI	A, TT	1	YE, UE, BE
	BURUN AKINTISI	TT	1	YE, UE, BE
	BURUN KANAMASI	A, TT	1	YE, UE, BE
	KRONİK ÖKSÜRÜK	TT, K	1	YE, UE, BE
	BURUN VE PARANAZAL SİNÜSLERİN YABANCI CİSMİ	TT	1	YE, UE, BE
	BURUN VE PARANAZAL SİNÜSLERİN BENİGN TÜMÖRLERİ	TT	1	YE, UE, BE
	BURUN VE PARANAZAL SİNÜSLERİN MALİGN TÜMÖRLERİ	T	2	YE, UE, BE
	GRANÜLOMATÖZ VE OTOİMMÜN HASTALIKLAR	ETT	2	YE, UE, BE
	ALERJİK İNFLAMASYON	B	1	YE, BE
	ALERJİK RİNİT	TT, K	1	YE, UE, BE
	ALERJİK RİNOKONJONKTİVİT	TT, K	1	YE, UE, BE
	NAZAL POLİP	TT	1	YE, UE, BE
	SEPTUM DEVIASYONU	TT	1	YE, UE, BE
	NONALERJİK RİNİTLER	TT	1	YE, UE, BE
	RİNOSİNÜZİTLER	TT	1	YE, UE, BE
	FUNGAL SİNÜZİT	TT	1	YE, UE, BE
	BEYİN OMURİLİK SIVISI RİNORESİ	TT	2	YE, UE, BE

	KLİNİK YETKİNLİK	Düzyey	Kıdem	Yöntem
	LAKRİMAL SİSTEM DRENAJ HASTALIKLARI	T	2	YE, BE
OTOLOJİ-NÖROTOLOJİ	KULAK DOLGUNLUĞU	A, TT	1	YE, UE, BE
	KULAK AKINTISI	A, TT, K	1	YE, UE, BE
	KULAK KAŞINTISI	TT, K	1	YE, UE, BE
	KULAK TIKANIKLIĞI	TT, K	1	YE, UE, BE
	KULAK AĞRISI	A, TT, K	1	YE, UE, BE
	KULAK KANAMASI	A, TT, K	1	YE, UE, BE
	ANİ İŞİTME KAYBI	A, TT	1	YE, UE, BE
	HİPERAKUZİ	A, TT, K	2	YE, UE, BE
	TİNNİTUS	TT, K	1	YE, UE, BE
	VERTİGO	A, TT, K	1	YE, UE, BE
	OTİTİS EKSTERNA	A, TT, K	1	YE, UE, BE
	AURİKÜLA VE DIŞ KULAK YOLU TUMÖRLERİ	TT	1	YE, UE, BE
	KONJENİTAL KULAK ANOMALİLERİ	T	2	YE, UE, BE
	SENSÖRİNÖRAL İŞİTME KAYIPLARI	A, TT, K	1	YE, UE, BE
	İLETİM TİPİ VE MİKST TİP İŞİTME KAYIPLARI	TT	1	YE, UE, BE
	AKUT OTİTİS MEDİA	A, TT, K	1	YE, UE, BE
	EFFÜZYONLU OTİTİS MEDİA	TT, K	1	YE, UE, BE
KRONİK OTİTİS MEDİA	TT, K	1	YE, UE, BE	

	KLİNİK YETKİNLİK	Düzyey	Kıdem	Yöntem
	AKUT MASTOİDİT	A,TT, K	2	YE, UE, BE
	KOLESTEATOM	A,TT, K	2	YE, UE, BE
	LABİRENTİT	A,TT, K	2	YE, UE, BE
	OTİTİS MEDİA KOMPLİKASYONLARI	A,T	2	YE, UE, BE
	TEMPORAL KEMİK KIRIKLARI	A,T	2	YE, UE, BE
	KULAK TRAVMALARI	A, TT	1	YE, UE, BE
	FASİYAL SİNİR PARALİZİSİ	A,TT	1	YE, UE, BE
	TEMPORAL KEMİK TÜMÖRLERİ	T	2	YE, UE, BE
	OTOSKLEROZ	TT	2	YE, UE, BE
	MENİERE HASTALIĞI	A, TT	1	YE, UE, BE
	BPPV	A, TT	1	YE, UE, BE
	VESTİBÜLER NÖRİNİT	A, TT	1	YE, UE, BE
	MİGRENÖZ VERTİGO	A, ETT	1	YE, UE, BE
	OTOTOKSİSİTE	A, TT, K	1	YE, UE, BE
	OTOİMMÜN İÇ KULAK HASTALIĞI	A, TT	2	YE, UE, BE
	DIŞ KULAK YOLU YABANCI CİSİM	A, TT, K	1	YE, UE, BE
	RETROKOKLEAR PATOLOJİLER (AKUSTİK NÖRİNOM, VASKÜLER BASI SENDROMLARI VE DİĞERLERİ)	A, T	2	YE, UE, BE
LARENKOLOJİ ve FONİYATRİ	SES BOZUKLUKLARI (KALİTE, PERDE, ŞİDDET)	T, A, K	1	YE, UE, BE
	NAZAL VE OROFARENKEAL REZONANS BOZUKLUKLARI	TT	2	YE, UE, BE

	KLİNİK YETKİNLİK	Düzy	Kıdem	Yöntem
	ARTİKÜLASYON BOZUKLUKLARI	T, K	2	YE, UE, BE
	AKICILIK BOZUKLUKLARI	T, K	2	YE, BE
	YUTMA BOZUKLUKLARI	TT, K	1	YE, UE, BE
	SOLUNUM SIKINTISI	A, ETT	1	YE, UE, BE
	LARENJİT	A, TT	1	YE, UE, BE
	LARENGEAL PAPILOMATOZ	T, K	2	YE, UE, BE
	LARENGOMALAZİ	T	1	YE, UE, BE
	LARENGOTRAKEAL STENOZLAR	T, A	1	YE, UE, BE
	MALİGN LARENKS TÜMÖRLERİ	TT	1	YE, UE, BE
	BENİGN LARENKS LEZYONLARI	TT	1	YE, UE, BE
	SES KIVRIMI PARALİZİLERİ	A,T	1	YE, UE, BE
	TRAKEİTLER	TT	1	YE, UE, BE
	TRAKEAL TÜMÖRLER	T	2	YE, UE, BE
	LARENGOTRAKEAL TRAVMALAR	A, TT	1	YE, UE, BE
	KONJENİTAL ANOMALİLER	A,T	2	YE, UE, BE
	YABANCI CİSİMLER	A,T	2	YE, UE, BE
PEDİATRİK KBB	ANOMALİLİ ÇOCUKLARDA KBB	T	2	YE, UE, BE
	PEDİATRİK BAŞ BOYUN TÜMÖRLERİ	T	2	YE, UE, BE
	PEDİATRİK VASKÜLER ANOMALİ VE TÜMÖRLER	B	2	YE, UE, BE

	KLİNİK YETKİNLİK	Düzy	Kıdem	Yöntem
	PEDİATRİK TIKAYICI UYKU APNESİ (TUAS)	TT	2	YE, UE, BE
	PEDİATRİK TÜKÜRÜK BEZİ HASTALIKLARI	TT	2	YE, UE, BE

3.7.2. GİRİŞİMSEL YETKİNLİKLER

Uzman Hekim aşağıda listelenmiş girişimsel yetkinlikleri ve eğitimi boyunca edindiği diğer bütünlüyci “temel yetkinlikleri” eş zamanlı ve uygun şekilde kullanarak uygular.

GİRİŞİMSEL YETKİNLİK İÇİN KULLANILAN TANIMLAR VE KISALTMALARI

Girişimsel Yetkinlikler için dört düzey tanımlanmıştır.

- 1: Girişimin nasıl yapıldığı konusunda bilgi sahibi olma ve bu konuda gerektiğinde açıklama yapabilme düzeyini ifade eder.
- 2: Acil bir durumda, kılavuz veya yönerge eşliğinde veya gözetim ve denetim altında bu girişimi yapabilme düzeyini ifade eder.
- 3: Karmaşık olmayan, sık görülen tipik olgularda girişimi uygulayabilme düzeyini ifade eder.
- 4: Karmaşık olsun veya olmasın her tür olguda girişimi uygulayabilme düzeyini ifade eder.

	GİRİŞİMSEL YETKİNLİK	Düzy	Kıdem	Yöntem
	MESLEKİ ETİK, YASAL SORUMLULUKLAR VE HASTA-HEKİM İLİŞKİLERİ, İLETİŞİM BECERİLERİ	3	1	YE, UE, BE
	HASTALARIN CERRAHİ İŞLEM ÖNCESİ DEĞERLENDİRİLMESİ	4	1	YE, UE, BE
	ANALJEZİ / SEDASYON	1	2	YE, UE, BE
	CERRAHİ HEMOSTAZ	3	1	YE, UE, BE
	TRAKEOTOMİ VE BAKIMI	3	1	YE, UE, BE
	KBB'DE LOKAL ANESTETİKLER VE UYGULAMA TEKNİKLERİ	4	1	YE, UE, BE
	KBB'DE GENEL ANESTETİKLER VE UYGULAMA TEKNİKLERİ	1	1	YE, UE, BE

CERRAHİ DİKİŞ TEKNİKLERİ	4	1	YE, UE, BE
POSTOPERATİF HASTA BAKIMI	3	1	YE, UE, BE
CERRAHİ STERİLİZASYON	2	1	YE, UE, BE
DEZENFEKSİYON	2	1	YE, UE, BE
AMELİYATHANE ASEPSİ-ANTİSEPSİ	1	1	YE, UE, BE
CERRAHİ HASTADA ENFEKSİYON BULAŞ YOLLARININ ENGELLENMESİ	4	1	YE, UE, BE
KBB CERRAHİSİNDE ANTİBİYOPROFLAKSİ	4	1	YE, UE, BE
KBB VE BAŞ-BOYUN CERRAHİSİNDE CERRAHİ PANSUMAN (RUTİN VE KOMPLİKE OLGU PANSUMANLARI)	4	1	YE, UE, BE
TEMEL YAŞAM DESTEĞİ	3	1	YE, BE
İLERİ YAŞAM DESTEĞİ	2	1	YE, BE
KBB ACİLLERİNE YAKLAŞIM	4	1	YE, UE, BE
ASİT-BAZ DENGESİ VE SIVI-ELEKTROLİT TEDAVİSİ	2	1	YE, BE
HEMOSTAZ VE TRANSFÜZYON	1	1	YE, BE
KEMOTERAPİ PRENSİPLERİ	1	1	YE, BE
RADYOTERAPİ PRENSİPLERİ	1	1	YE, BE
ENDOTRAKEAL TÜP YERLEŞTİRİLMESİ	4	1	YE, UE, BE
SOLUNUM FONKSİYON TESTLERİ	1	1	YE, BE
PARENTERAL BESLENME	1	1	YE, BE
APSE DRENAJİ	3	1	YE, BE
ENTERAL BESLENME UYGULAMALARI VE BESLENME ÜRÜNLERİ	3	2	YE, BE
KBB'DE RADYOLOJİK DEĞERLENDİRME	3	1	YE, UE, BE
KBB'DE NÜKLEER TIP UYGULAMALARI	1	1	YE, BE

	ADLI, RESMİ VE HEYET RAPORU DÜZENLEME	3	1	YE, UE, BE
	ARAŞTIRMA PLANLAMA VE YÜRÜTME İLE BİLİMSEL SUNUM	3	1	YE, UE, BE
	RADYOFREKANS VE DİĞER ENERJİ KAYNAKLARININ KBB UYGULAMALARI	3	1	YE, UE, BE
	TEMPOROMANDİBÜLER EKLEM HASTALIKLARI, ENDOSKOPİSİ VE TEDAVİSİ (CERRAHİ DIŞI, CERRAHİ)	3	2	YE, BE
	SEFALOMETRİK ANALİZ	3	2	YE, UE, BE
	ESTETİK YÜZ ANALİZİ	3	2	YE, UE, BE
	ÜRİNER SONDA UYGULAMA VE BAKIM	3	1	YE, UE, BE
	ENDOTRAKEAL TÜP YERLEŞTİRİLMESİ	4	1	YE, UE, BE
	EPİTEZ UYGULAMALARI	1	2	YE, UE, BE
	CERRAHİ PANSUMAN	4	1	YE, UE, BE
	TRAKEOTOMİ BAKIMI	4	1	YE, UE, BE
	KEMİK, FASYA, YAĞ VE KIKIRDAK GREFT ALINMASI	3	2	YE, UE, BE
	BOTULİNUM TOKSİNİ ENJEKSİYONU	3	2	YE, UE, BE
	YARA BAKIMI	4	1	YE, UE, BE
	CİLT PRİCK TESTİ	3	2	YE, UE, BE
	AKILCI İLAÇ KULLANIMI	3	1	YE, BE
	TEMEL BİYOİSTATİSTİK İŞLEMLERİ	2	2	YE, BE
	KANITA DAYALI TIP BAKIŞ AÇISINA SAHİP OLMAK	1	1	YE, BE
	LAZER CERRAHİSİ	1	2	BE
	ROBOTİK CERRAHİ	1	2	BE
BAŞ BOYUN	NAZOFARİNGOSKOPI, HİPOFARİNGOSKOPI, FLEKSİBLE ENDOSKOPI	4	1	YE, UE, BE
	AĞIZ BOĞAZ MUAYENESİ	4	1	YE, UE, BE

BAŞ-BOYUN MUAYENESİ	4	1	YE, UE, BE
POLİSOMNOGRAFİ VE DEĞERLENDİRMESİ	3	2	YE, UE, BE
TAT TESTİ	4	2	YE, UE, BE
MÜLLER MANEVRA	4	2	YE, UE, BE
İLAÇLA İNDÜKLENEN UYKU ENDOSKOPİSİ	3	1	YE, UE, BE
HORLAMA VE TUAS HASTALIĞINDA ÜST SOLUNUM YOLUNA YÖNELİK CERRAHİ UYGULAMALAR	3	2	YE, UE, BE
HORLAMA VE TUAS HASTASININ DEĞERLENDİRİLMESİ	3	1	YE, UE, BE
YABANCI CİSİM ÇIKARMA	4	1	YE, UE, BE
BAŞ-BOYUN BİYOPS	4	1	YE, UE, BE
TONSİLLEKTOMİ	4	1	YE, UE, BE
ADENOİDEKTOMİ	4	1	YE, UE, BE
YUMUŞAK DAMAK, SERT DAMAK VE FARENKS CERRAHİSİ	3	2	YE, UE, BE
DUDAK TÜMÖR REZEKSİYONU VE REKONSTRÜKSİYONU	3	2	YE, UE, BE
YUMUŞAK DAMAĞA RADYOFREKANS UYGULAMASI	4	1	YE, UE, BE
DİL KÖKÜNE RADYOFREKANS UYGULAMASI	3	2	YE, UE, BE
PERİTONSİLLER APSE DRENAJ	4	1	YE, UE, BE
PARAFARİNGEAL APSE DRENAJ	3	2	YE, UE, BE
RETROFARİNGEAL APSE DRENAJ	3	2	YE, UE, BE
RANULA CERRAHİSİ	4	1	YE, UE, BE
TRANSORAL TÜKÜRÜK TAŞI ÇIKARILMASI	4	1	YE, UE, BE
ORAL KAVİTE TÜMÖRLERİNİN REZEKSİYONU /REKONSTRÜKSİYONU	3	2	YE, UE, BE
MANDİBULA REZEKSİYONU/FARENKS VE OROFARENKS REZEKSİYONU/REKONSTRÜKSİYONU	3	2	YE, UE, BE

FARENGOKUTANÖZ FİSTÜL BAKIMI	4	1	YE, UE, BE
LOKAL, TOPİKAL VE REJYONEL ANESTEZİ	4	1	YE, UE, BE
TİROGLOSSAL DUKTUS KİSTİ VE FİSTÜLÜ CERRAHİSİ	4	2	YE, UE, BE
BRANKİALYARIK KİSTİ VE FİSTÜLÜ CERRAHİSİ	4	2	YE, UE, BE
SERVİKAL LENF NODU ÇIKARILMASI/BIYOPSİSİ	4	1	YE, UE, BE
BOYUNDAN KİTLE EKŞİZYONU	4	2	YE, UE, BE
SUBMANDİBULAR VEYA SUBLİNGUAL GLAND EKŞİRPASYONU	4	2	YE, UE, BE
MİNÖR TÜKRÜK BEZİ BİYOPSİSİ VEYA EKŞİRPASYONU	4	1	YE, UE, BE
ÇİLT NEOPLAZMLARININ ÇIKARILMASI VE PRİMER ONARIMI	4	1	YE, UE, BE
DERİ GREFTİ UYGULAMASI	4	2	YE, UE, BE
YÜZ VE BOYUN YUMUŞAK DOKU YARALANMALARININ ONARIMI	4	1	YE, UE, BE
YÜZ VE BOYUN YARALANMALARININ KANAMA KONTROLÜ	4	1	YE, UE, BE
ARCH-BAR UYGULAMASI	3	2	YE, UE, BE
TİROİDEKTOMİ	4	2	YE, UE, BE
PARATİROİDEKTOMİ	3	2	YE, UE, BE
PAROTİDEKTOMİ	4	2	YE, UE, BE
BOYUN DİSEKSİYONU	4	2	YE, UE, BE
TRAKEOSTOMA KAPATILMASI	3	1	YE, UE, BE
TOTAL/PARSİYEL FARENJEKTOMİ VE REKONSTRÜKSİYONU	4	2	YE, BE
OROFARENKS TÜMÖRLERİNİN REZEKSİYON VE REKONSTRÜKSİYON	4	2	YE, BE
KAS-DERİ FLEBİ İLE REKONSTRÜKSİYON	4	2	YE, BE
DİĞER TÜKRÜK BEZİ TÜMÖRLERİNİN CERRAHİ TEDAVİSİ	3	2	YE, UE, BE
TEK/ÇİFT TARAFLI KORD PARALİZİLERİNİN CERRAHİ TEDAVİSİ	4	2	YE, BE

	ERKEN EVRE LARENKS KANSERİNİN ENDOSKOPIK TEDAVİSİ	4	2	YE, BE
	TÜKRÜK BEZİ HASTALIKLARININ ENDOSKOPIK TEDAVİSİ	1	2	YE, BE
	ENDOSKOPIK TÜKRÜK BEZİ CERRAHİSİ	1	2	YE, UE, BE
	UYKU TESTLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	1	1	BE
RİNOLOJİ	NAZAL TAMPON (ÖN VE ARKA)	4	1	YE, UE, BE
	ANTERİOR RİNOSKOPI	4	1	YE, UE, BE
	NAZAL KOTERİZASYON	4	1	YE, UE, BE
	DİAGNOSTİK NAZAL ENDOSKOPI	4	1	YE, UE, BE
	NAZOFARENKS BİYOPSİ	4	1	YE, UE, BE
	YABANCI CİSİM ÇIKARILMASI	4	1	YE, UE, BE
	NAZAL SİNEŞİ AÇILMASI	4	2	YE, UE, BE
	ALT KONKA CERRAHİSİ	4	1	YE, UE, BE
	KONKA BÜLLOZA CERRAHİSİ	4	2	YE, UE, BE
	SEPTAL HEMATOM TEDAVİSİ	4	1	YE, UE, BE
	NAZAL FRAKTÜR REDÜKSİYONU	4	1	YE, UE, BE
	SEPTAL APSE TEDAVİSİ	4	2	YE, UE, BE
	SEPTUM CERRAHİSİ	4	1	YE, UE, BE
	AÇIK TEKNİK SEPTOPLASTİ	4	2	YE, UE, BE
	SEMER BURUN DEFORMİTESİ ONARIMI	3	2	YE, UE, BE
	NAZAL VALF CERRAHİSİ	3	2	YE, UE, BE
	TOTAL BURUN REKONSTRÜKSİYONU	1	2	YE, BE
	REVİZYON SEPTOPLASTİ	3	2	YE, UE, BE
	MALFORMASYON DÜZELTİLMESİ (ÖRN. KOANAL ATREZİ, FİSTÜLLER,	3	2	YE, BE

DERMOİDLERVB)			
NAZAL FRAKTÜR REPOZİSYONU	4	1	YE, UE, BE
SEPTORİNOPLASTİ	4	2	YE, UE, BE
SEPTAL PERFORASYON ONARIMI	3	2	YE, UE, BE
REVİZYON RİNOPLASTİ	3	2	YE, UE, BE
RİNOFİMA EKSIZYONU	3	2	YE, UE, BE
NAZAL POLİPEKTOMİ	4	1	YE, UE, BE
EKSTERNAL ETMOİDEKTOMİ	3	2	YE, UE, BE
CALDWELL LUC AMELİYATI	3	1	YE, UE, BE
FRONTAL SİNÜS TREPİNASYON	3	2	YE, UE, BE
MAKSİLLER SİNÜS POKSİYONU VE LAVAJ	4	2	YE, UE, BE
FRONTAL SİNÜS CERRAHİSİ	3	2	YE, UE, BE
SFENOİD SİNÜS CERRAHİSİ	3	2	YE, UE, BE
FRONTOSFENOETMOİDEKTOMİ	3	2	YE, UE, BE
OROANTRAL FİSTÜL KAPATILMASI	3	2	YE, UE, BE
SFENOPALATİNE ARTER LİGASYONU	3	2	YE, UE, BE
MAKSİLER VE ETMOİD ARTER LİGASYONU	2	2	YE, BE
ANTROKOANAL POLİP CERRAHİSİ	4	2	YE, UE, BE
ORBİTAL DEKOMPRESYON	2	2	YE, BE
DAKRİO-SİSTO-RİNOSTOMİ	3	2	YE, BE
BOS KAÇAĞI TAMİRİ	2	2	YE, UE, BE
PARSİYEL MAKSİLLEKTOMİ	3	2	YE, UE, BE
TOTAL MAKSİLLEKTOMİ	1	2	YE, UE, BE

	ÖN KAFA TABANI KOMBİNE YAKLAŞIM (OSTEOPLASTİK FLEP, DURAPLASTİ, KRANİYOFASİYAL YAKLAŞIM)	1	2	YE, UE, BE
	ENDOSKOPIK NAZAL, PARANAZAL SİNÜS VE NAZOFARİNGS TÜMÖR CERRAHİSİ	1	2	YE, UE, BE
	KAFA TABANI GİRİŞİMLERİNDE ORTAK ENDOSKOPIK GİRİŞİMLER	1	2	YE, UE, BE
	OSTEOPLASTİKFRONTAL SİNÜS CERRAHİSİ	2	2	YE, UE, BE
	NAZAL HAVA AKIMI TESTLERİ	3	1	YE, UE, BE
	KOKU TESTLERİ	3	1	YE, BE
	ALERJEN SPESİFİK İMMUNOTERAPİ	3	2	YE, UE, BE
	NAZAL YAYMA	2	2	YE, BE
	NAZAL PROVOKASYON TESTLERİ	3	2	YE, BE
	SEROLOJİK TESTLER	1	2	YE, BE
	NAZAL SİTOLOJİ	1	2	YE, BE
OTOLOJİ-NÖROTOLOJİ	OTOSKOPIK, MİKROSKOPIK VE ENDOSKOPIK MUAYENE	4	1	YE, UE, BE
	İNTRATİMPANİK ENJEKSİYON	4	1	YE, UE, BE
	YENİDEN POZİSYONLANDIRMA VE SERBESTLEŞTİRİCİ MANEVRALAR	4	1	YE, UE, BE
	FASİYAL FONKSİYON TESTLERİNDEN TOPODİAGNOSTİK TESTLER	3	2	YE, UE, BE
	FASİYAL FONKSİYON TESTLERİNDEN ELEKTROMİYOGRAFİ VE ELEKTRONÖRİNOGRAFİ DEĞERLENDİRİLMESİ	3	2	YE, UE, BE
	OTOHEMATOM VE APSE TEDAVİSİ	4	1	YE, UE, BE
	MEATOPLASTİ	4	2	YE, UE, BE
	YABANCI CİSİM ÇIKARMA	4	1	YE, UE, BE
	KULAK YOLU POLİPLERİ EKŞİZYONU	3	2	YE, UE, BE
	MİRİNGOTOMİ-PARASENTEZ	4	1	YE, UE, BE

VENTİLASYON TÜPÜ UYGULAMASI	4	1	YE, UE, BE
TİMPANOPLASTİ	3	2	YE, UE, BE
MASTOİDEKTOMİ	3	2	YE, UE, BE
KRONİK OTİT KOMPLİKASYON CERRAHİSİ	2	2	YE, UE, BE
FASİYAL SİNİR REANİMASYON CERRAHİSİ	3	2	YE, UE, BE
AURİKULA VE DIŞ KULAK YOLU YARALANMALARI TEDAVİSİ	3	2	YE, UE, BE
STAPEDOTOMİ/STAPEDEKTOMİ	3	2	YE, UE, BE
EKSPLORATİF TİMPANOTOMİ	3	2	YE, UE, BE
TÜMÖR CERRAHİSİ (AURİKULA, DIŞ KULAK KANALI)	3	2	YE, UE, BE
TÜMÖR CERRAHİSİ (ORTA VE İÇ KULAK)	1	2	YE, UE, BE
KULAK İMPLANTLARI-ORTA KULAK-KEMİĞE İMPLANTE- KOKLEAR İMPLANTASYON BEYİN SAPI İMPLANTI	1	2	YE, UE, BE
ENDOLENFATİK KESE CERRAHİSİ	1	2	YE, UE, BE
VESTİBÜLER NÖREKTOMİ	1	2	YE, UE, BE
AKUSTİK NÖRİNOM CERRAHİSİ	1	2	YE, UE, BE
FASİYAL SİNİR CERRAHİSİ	1	2	YE, UE, BE
GLOMUS TÜMÖRÜ CERRAHİSİ	1	2	YE, UE, BE
PETRÖZEKTOMİ	1	2	YE, UE, BE
KAFA TABANI CERRAHİSİ VE REKONSTRÜKSİYONU	1	2	YE, UE, BE
MİKROVASKÜLER DEKOMPRESYON-HEMİFASİYAL SPAZM TRİGEMİNAL NEVRALJİ	1	2	YE, UE, BE
CERRAHİ LABİRENTEKTOMİ	1	2	YE, UE, BE
MEDİKAL LABİRENTEKTOMİ	2	2	YE, UE, BE

	ENDOSKOPIK KULAK CERRAHİSİ	3	2	YE, UE, BE
	MALFORMASYON DÜZELTİLMESİ- AURİKULA, DIŞ KULAK KANALI, ORTA KULAK	3	2	YE, UE, BE
ODYOLOJİ	FİSİLTİ TESTİ	4	1	YE, UE, BE
	DİYAPOZON TESTİ	4	1	YE, UE, BE
	SAF SES ODYOMETRİK İNCELEME	3	2	YE, UE, BE
	SUPRALİMİNER TESTLER	3	2	YE, UE, BE
	KONUŞMA ODYOMETRİSİ	3	2	YE, UE, BE
	İMPEDANSMETRİK İNCELEME	3	2	YE, UE, BE
	MULTİFREKANS TİMPANOMETRİ	3	2	YE, UE, BE
	GENİŞ BANT TİMPANOMETRİ	3	2	YE, UE, BE
	ECOG	3	2	YE, BE
	YENİDOĞAN İŞİTME TARAMASI	4	1	YE, UE, BE
	VESTİBÜLER TESTLER	3	2	YE, UE, BE
	SPONTAN NİSTAGMUS DEĞERLENDİRİLMESİ	4	1	YE, UE, BE
	BAKIŞ İLE UYARILMIŞ NİSTAGMUS	4	1	YE, UE, BE
	BAŞ SAVURMA TESTİ	4	1	YE, UE, BE
	BAŞ SALLAMA TESTİ	4	1	YE, UE, BE
	VESTİBÜLOSPİNAL TESTLER (ROMBERG VE UNTERBERGER)	4	1	YE, UE, BE
	YÜRÜME TESTİ	4	1	YE, UE, BE
	KALORİK TEST	4	1	YE, UE, BE
	VİDEONİSTAGMOGRAFI-ENG	3	2	YE, UE, BE
	VİDEO BAŞ SAVURMA TESTİ (VHIT)	3	2	YE, UE, BE

	VESTİBÜLER UYARILMIŞ KAS POTANSİYELLERİ	3	2	YE, UE, BE
	İŞİTME CİHAZI UYGULAMASI	3	2	YE, UE, BE
	ÇINLAMA REHABİLİTASYONU	3	2	YE, UE, BE
	VERTİGO VE DENGESİZLİK REHABİLİTASYONU	3	2	YE, UE, BE
	UYARILMIŞ BEYİN SAPI POTANSİYELLERİ	1	2	YE, BE
	ORTA VE GEÇ LATANSLAR	1	2	YE, BE
	TANISAL OTOAKUSTİK EMİSYON	1	1	YE, UE, BE
	ASSR	1	2	YE, BE
	POSTUROGRAFI	1	2	YE, UE, BE
LARENKOLOJİ ve FONİATRİ	ENDİREKT LARENGOSKOPI	4	1	YE, UE, BE
	RİJİT LARENGOSKOPI	4	1	YE, UE, BE
	FLEKSİBL TRANSNAZAL LARENGOSKOPI	4	2	YE, UE, BE
	STROBOSKOPIK DEĞERLENDİRME	3	2	YE, UE, BE
	SES KAYDI VE ARŞİVLEME	3	1	YE, UE, BE
	AKUSTİK ANALİZ (TEMEL FREKANS VE BASİT PARAMETRELER)	3	2	YE, UE, BE
	MAKSİMUM FONASYON ZAMANI (MFZ) ÖLÇÜMÜ	3	2	YE, UE, BE
	SESİN İŞİTSEL-ALGISAL OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ (GRBAS, RBH)	3	2	YE, UE, BE
	SES BOZUKLUKLARINDA ANKET YOLU İLE DEĞERLENDİRME (VHI GİBİ)	3	1	YE, UE, BE
	ÖZOFAGEAL ENSÜFLASYON TESTİ	3	2	YE, UE, BE
	NAZAL REZONANS BOZUKLUKLARININ SÜBJEKTİF YÖNTEMLERLE DEĞERLENDİRİLMESİ	3	2	YE, UE, BE
	LARENKS CERRAHİSİNDE GENEL PRENSİPLER	4	1	YE, UE, BE
	LARENKS MİKROCERRAHİSİ	3	2	YE, UE, BE

LARENGEAL ÇATI CERRAHİSİ (YAKLAŞTIRMA, GENİŞLETME, GERME, GEVŞETME)	1	2	YE, UE, BE
KONUŞMA MUAYENESİ	3	2	YE, UE, BE
KONUŞMA TERAPİSİ	3	2	YE, UE, BE
LİNGUAL FRENOTOMİ/FRENEKTOMİ/FRENÜLO PLASTİ	4	1	YE, UE, BE
VELOFARENGEAL YETERSİZLİK CERRAHİSİ	3	2	YE, UE, BE
SOLUNUM EĞİTİMİ	1	2	YE, BE
FONKSİYONEL ENDOSKOPIK YUTMA DEĞERLENDİRMESİ	3	2	YE, UE, BE
BARYUMLU VİDEOFLOSKOPİK YUTMA KAYITLARIN YORUMLANMASI	3	2	YE, UE, BE
FLEKSİBL TRANSNAZAL ÖZEFAGOSKOPİ	1	2	YE, BE
RİJİT ÖZOFAGOSKOPİ	3	2	YE, UE, BE
YUTMA BOZUKLUKLARINDA CERRAHİ DIŞI TEDAVİ (KOMPANSASYON, REHABİLİTASYON)	3	2	YE, UE, BE
LARENGEAL KAPATMA AMELİYATLARI	1	2	YE, UE, BE
FARENGEAL-ÖZOFAGEAL SFİNKTEROTOMİ, DİLATASYON	1	2	YE, UE, BE
ENDOTRAKEAL ENTÜBASYON	3	1	YE, UE, BE
TRAKEOTOMİ	4	1	YE, UE, BE
DİREKT LARENGOSKOPİ VE BİYOPSİ	4	2	YE, UE, BE
LARENKSTEN YABANCI CİSİM ÇIKARMA	4	2	YE, UE, BE
SES KIVRIMI PARALİZİLERİ CERRAHİ TEDAVİSİ	1	2	YE, UE, BE
TRANSORAL ENDOLARENGEAL CERRAHİ	1	2	YE, UE, BE
TOTAL LARENJEKTOMİ	3	2	YE, UE, BE
PARSİYEL LARENJEKTOMİ	2	2	YE, UE, BE

	SES PROTEZİ UYGULAMASI	3	2	YE, UE, BE
	LARENGOTRAKEAL STENOZ CERRAHİLERİ	1	2	YE, UE, BE
	SES BOZUKLUKLARINDA MEDİKAL TEDAVİ	4	1	YE, UE, BE
	SES BOZUKLUKLARINDA CERRAHİ TEDAVİ	3	4	YE, UE, BE
	CERRAHİ SONRASI SES KULLANDIRTMA	3	1	YE, UE, BE
	KONUŞMA VE DİL BOZUKLUKLARI ARASINDA AYIRICI TANI YAPMAK	2	2	YE, UE, BE
	SES TERAPİSİ	1	1	YE, UE, BE
	TOTAL LARENJEKTOMİLERDE SES REHABİLİTASYONU	1	2	YE, UE, BE
FASİYAL PLASTİK CERRAHİ	SKAR REVİZYONU	3	2	YE, UE, BE
	CİLT NEOPLAZMLARININ ÇIKARTILMASI VE PRİMER ONARIMI	4	1	YE, UE, BE
	DERİ GREFTİ ALMA VE UYGULAMA	4	1	YE, UE, BE
	LOKAL FLEPLER UYGULAMA	3	1	YE, UE, BE
	BÖLGESEL FLEPLER UYGULAMA	3	2	YE, UE, BE
	MİKROVASKÜLER FLEPLER UYGULAMA	1	2	YE, BE
	YÜZ VE BOYUN YUMUŞAK DOKU YARALANMALARININ ONARIMI	4	1	YE, UE, BE
	MAKSİLLOFASİYAL FRAKTÜRLER TEDAVİSİ	3	2	YE, UE, BE
	MANDİBULA FRAKTÜRÜ TEDAVİSİ	3	2	YE, UE, BE
	YÜZ KEMİKLERİ VE MANDİBULA REKONSTRÜKTİF CERRAHİSİ	3	2	YE, UE, BE
	PERİOKÜLER REKONSTRÜKSİYON	1	2	YE, BE
	FASİYAL PARALİZİDE DİNAMİK KAS FLEPLERİ	1	2	YE, BE
	FASİYAL PARALİZİDE STATİK PROSEDÜRLER	2	2	YE, BE
	BLEFAROPLASTİ	2	2	YE, BE
	YÜZ GERME (FACE LIFT)	2	2	YE, BE

	KAŞ VE ALIN KALDIRMA	2	2	YE, BE
	LİPEKTOMİ	2	2	BE
	DERMABRAZYON	2	2	YE, BE
	CİLT SOYMA İSLEMLERİ (LAZER, KİMYASAL İLAÇ KULANIMI VS)	2	2	BE
	YÜZ İMPLANTLARI UYGULAMASI	2	2	YE, BE
	DOLGU MADDELERİ UYGULAMASI	2	2	YE, BE
	DUDAK CERRAHİSİ DOLGU VE AUGMENTASYON	2	2	YE, BE
	ORTOGNATİK CERRAHİ	2	2	YE, BE
	OTOPLASTİ	3	2	YE, UE, BE
	RİNOPLASTİ	4	2	YE, UE, BE
	MENTOPLASTİ	2	2	YE, BE
	YAĞ TRANSFERİ	2	2	YE, BE
	DOKU GENİŞLETİCİLER UYGULAMALARI	2	2	YE, BE
PEDİATRİK KBB	RİJİD BRONKOSKOPI UYGULAMALARI	2	2	YE, UE, BE
	PEDİATRİK HAVAYOLUNDA LAZER KULLANIMI	2	2	YE, UE, BE
	PEDİATRİK TRAKEOTOMİ	3	2	YE, UE, BE
	PEDİATRİK MAKSİLLOFASİYAL TRAVMA	3	2	YE, UE, BE
	TORTİKOLİS CERRAHİSİ	3	2	YE, UE, BE
	YARIK DAMAK ONARIMI	3	2	YE, UE, BE
	YARIK DUDAK ONARIMI	3	2	YE, UE, BE
	PEDİATRİK İŞİTME KAYIPLARINA YAKLAŞIM	3	2	YE, UE, BE
	KONJENİTAL BAŞ-BOYUN MALFORMASYONLU ÇOCUĞA YAKLAŞIM	3	2	YE, UE, BE

	PEDİATRİK HAVAYOLU DEĞERLENDİRİLMESİ	3	2	YE, UE, BE
	SİALORE TEDAVİ YAKLAŞIMI	3	2	YE, UE, BE

4. ÖĞRENME VE ÖĞRETME YÖNTEMLERİ

Çekirdek eğitim müfredatı kılavuzunda geçen öğrenme ve öğretme yöntemleri kullanılmaktadır.

TUKMOS tarafından önerilen öğrenme ve öğretme yöntemleri üçe ayrılmaktadır: “Yapılandırılmış Eğitim Etkinlikleri” (YE), “Uygulamalı Eğitim Etkinlikleri” (UE) ve “Bağımsız ve Keşfederek Öğrenme Etkinlikleri” (BE).

4.1. Yapılandırılmış Eğitim Etkinlikleri (YE)

4.1.1. Sunum

Bir konu hakkında görsel işitsel araç kullanılarak yapılan anlatımlardır. Genel olarak nadir veya çok nadir görülen konular/durumlar hakkında veya sık görülen konu/durumların yeni gelişmeleri hakkında kullanılan bir yöntemdir. Bu yöntemde eğitici öğrencide eksik olduğunu bildiği bir konuda ve öğrencinin pasif olduğu bir durumda anlatımda bulunur. Sunum etkileşimli olabilir veya hiç etkileşim olmayabilir.

4.1.2. Seminer

Sık görülmeyen bir konu hakkında deneyimli birinin konuyu kendi deneyimlerini de yansıtarak anlatması ve anlatılan konunun karşılıklı soru ve cevaplar ile geçmesidir. Sunumdan farkı konuyu dinleyenlerin de kendi deneyimleri doğrultusunda anlatıcı ile karşılıklı etkileşim içinde olmasıdır. Seminer karşılıklı diyalogların yoğun olduğu, deneyimlerin yargılanmadan paylaşıldığı ve farklı düzeylerde kişilerin aynı konu hakkında farklı düzeydeki sorular ile eksik yanlarını tamamlayabildikleri bir eğitim etkinliğidir.

4.1.3. Olgu tartışması

Bir veya birkaç sık görülen olgunun konu edildiği bir küçük grup eğitim aktivitesidir. Bu eğitim aktivitesinin hedefi, farklı düzeydeki kişilerin bir olgunun çözümlenmesi sürecini tartışmalarını sağlayarak, tüm katılımcıların kendi eksik veya hatalı yanlarını fark etmelerini sağlamak ve eksiklerini tamamlamaktır. Bu olgularda bulunan hastalık veya durumlar ile ilgili bilgi eksikliklerinin küçük gruplarda tartışılması ile tamamlanması veya yanlış bilgilerin düzeltilmesi sağlanır. Ayrıca aynı durum ile ilgili çok sayıda olgunun çözümlenmesi yoluyla aynı bilginin farklı durumlarda nasıl kullanılacağı konusunda deneyim kazandırır. Olgunun/ların

basamaklı olarak sunulması ve her basamak için fikir üretilmesi ile sürdürülür. Eğitici her basamakta doğru bilgiyi verir ve doğru kararı açıklar.

4.1.4. Makale tartışması

Makalenin kanıt düzeyinin anlaşılması, bir uygulamanın kanıta dayandırılması ve bir konuda yeni bilgilere ulaşılması amacıyla gerçekleştirilen bir küçük grup etkinliğidir. Makalenin tüm bölümleri sırası ile okunur ve metodolojik açıdan doğruluğu ve klinik uygulamaya yansımaları ile ilgili fikir üretilmesi ve gerektiğinde eleştirilmesi ile sürdürülür. Eğitici her basamakta doğru bilgiyi verir ve doğru kararı açıklar. Uzman adayına, benzer çalışmalar planlayabilmesi için problemleri bilimsel yöntemlerle analiz etme, sorgulama, sonuçları tartışma ve bir yayın haline dönüştürme becerisi kazandırılır.

4.1.5. Dosya tartışması

Sık görülmeyen olgular ya da sık görülen olguların daha nadir görülen farklı şekilleri hakkında bilgi edinilmesi, hatırlanması ve kullanılmasını amaçlayan bir eğitim yöntemidir. Eğitici, dosya üzerinden yazı, rapor, görüntü ve diğer dosya eklerini kullanarak, öğrencinin olgu hakkında her basamakta karar almasını sağlar ve aldığı kararlar hakkında geribildirim verir. Geribildirimler öğrencinin doğru kararlarını devam ettirmesi ve gelişmesi gereken kararlarının açık ve anlaşılır bir biçimde ifade edilerek geliştirmesi amacıyla yapılır.

4.1.6. Konsey

Olgunun/ların farklı disiplinler ile birlikte değerlendirilmesi sürecidir. Olgunun sık görünürlüğünden çok karmaşık olması öğrencinin karmaşık durumlarda farklı disiplinlerin farklı bakış açılarını algılamasını sağlar.

4.1.7. Kurs

Bir konu hakkında belli bir amaca ulaşmak için düzenlenmiş birden fazla oturumda gerçekleştirilen bir eğitim etkinliğidir. Amaç genellikle bir veya birkaç klinik veya girişimsel yetkinliğin edinilmesidir. Kurs süresince sunumlar, küçük grup çalışmaları, uygulama eğitimleri birbiri ile uyum içinde gerçekleştirilir.

4.2. Uygulamalı Eğitim Etkinlikleri (UE)

4.2.1. Yatan hasta bakımı

4.2.1.1. Vizit

Farklı öğrenciler için farklı öğrenme ortamı oluşturan etkili bir eğitim yöntemidir. Hasta takibini yapan ve yapmayan öğrenciler vizitten farklı şekilde faydalanırlar. Hastayı takip eden öğrenci hasta takibi

yaparak ve yaptıkları için geribildirim alarak öğrenir, diğer öğrenciler bu deneyimi izleyerek öğrenirler. Vizit klinikte görülen olguların hasta yanından çıktıktan sonra da tartışılması ve olgunun gerçek ortamda gözlemlenmesiyle öğrenmeyi sağlar.

4.2.1.2. Nöbet

Öğrencinin sorumluluğu yüksek bir ortamda derin ve kalıcı öğrenmesine etki eder. Olguyu yüksek sorumluluk durumunda değerlendirmek öğrencinin var olan bilgisini ve becerisini kullanmasını ve eksik olanı öğrenmeye motive olmasını sağlar. Nöbet, gereken yetkinliklere sahip olunan olgularda özgüveni arttırırken, gereken yetkinliğin henüz edinilmemiş olduğu olgularda bilgi ve beceri kazanma motivasyonunu arttırır. Nöbetlerde sık kullanılması gereken yetkinliklerin 1'inci kıdem yetkinlikleri arasında sınıflandırılmış olmaları bu açıdan önemlidir.

4.2.1.3. Girişim

Tanı ve tedaviye yönelik tüm girişimler, eğitici tarafından gösterildikten sonra belli bir kılavuz eşliğinde basamak basamak gözlem altında uygulama yoluyla öğretilir. Her uygulama basamağı için öğrenciye geribildirim verilir. Öğrencinin doğru yaptıklarını doğru yapmaya devam etmesi, eksik ve gelişmesi gereken taraflarını düzeltebilmesi için öğrenciye zamanında, net ve yapıcı müdahalelerle teşvik edici ve destekleyici ya da uyarıcı ve yol gösterici geribildirimler verilmelidir. Her girişim için öğrenciye önceden belirlenmiş yetkinlik düzeyine ulaşacak sayıda tekrar yaptırılması sağlanır.

4.2.1.4. Ameliyat

İçinde çok sayıda karar ve girişim barındıran müdahale süreçleridir. Her karar ve girişimin ayrı ayrı gereken yetkinlik düzeylerine ulaşması amacıyla en az riskli/karmaşık olandan en riskli/karmaşık olana doğru olacak şekilde ameliyat sürecinin tüm basamakları yüksek gözlem altında öğretilir. Öğrencinin tüm basamaklarda gereken yetkinlik düzeyine ulaşması için yeterli sayıda tekrar yaptırılması sağlanır.

4.2.2. Ayaktan hasta bakımı

Öğrenci gözlem altında olgu değerlendirmesi yapar ve tanı, tedavi seçeneklerine karar verir. Öğrencinin yüksek/orta sıklıkta görülen acil veya acil olmayan olguların farklı başvuru şekillerini ve farklı tedavi seçeneklerini öğrendiği etkili bir yöntemdir. Ayaktan hasta bakımında sık kullanılması gereken yetkinliklerin

1'inci kıdem yetkinlikleri arasında sınıflandırılmış olmaları bu açıdan önemlidir.

4.3. *Bağımsız ve Keşfederek Öğrenme Etkinlikleri (BE)*

4.3.1. **Yatan hasta takibi**

Yatarak takip edilen bir olgu hakkında yeterliğe erişmemiş bir öğrencinin gözetim ve denetim altında, yeterliğe ulaşmış bir öğrencinin gözlem altında yaptığı çalışmalar sırasında eksikliğini fark ettiği konularda öğrenme gereksinimini belirleyerek bunu herhangi bir eğitim kaynağından tamamlaması sürecidir. Bu eğitim kaynaklarının doğru ve güvenilir olmasından eğitici sorumludur.

4.3.2. **Ayaktan hasta**

Ayaktan başvuran acil veya acil olmayan bir olgu hakkında gereken yetkinlik düzeyine erişmemiş bir öğrencinin gözetim ve denetim altında, eğitici eşliğinde ve gereken yetkinlik düzeyine ulaşmış bir öğrencinin yüksek gözlem altında yaptığı çalışmalar sırasında eksikliğini fark ettiği konularda öğrenme gereksinimini belirleyerek bunu herhangi bir eğitim kaynağından tamamlaması sürecidir. Bu eğitim kaynaklarının doğru ve güvenilir olmasından eğitici sorumludur.

4.3.3. **Akran öğrenmesi**

Öğrencinin bir olgunun çözümlenmesi veya bir girişimin uygulanması sırasında bir akranı ile tartışarak veya onu gözlemleyerek öğrenmesi sürecidir.

4.3.4. **Literatür okuma**

Öğrencinin öğrenme gereksinimi olan konularda literatür okuması ve klinik uygulama ile ilişkilendirmesi sürecidir.

4.3.5. **Araştırma**

Öğrencinin bir konuda tek başına veya bir ekip ile araştırma tasarlaması ve bu sırada öğrenme gereksinimini belirleyerek bunu herhangi bir eğitim kaynağından tamamlaması sürecidir.

4.3.6. **Öğretme**

Öğrencinin bir başkasına bir girişim veya bir klinik konuyu öğretirken bu konuda farklı bakış açılarını, daha önce düşünmediği soruları veya varlığını fark etmediği durumları fark ederek öğrenme gereksinimi belirlemesi ve bunu herhangi bir eğitim kaynağından tamamlaması sürecidir.

5. EĞİTİM STANDARTLARI

5.1. Eğitici Standartları

EN AZ BİRİ EN AZ DOÇENT UNVANINA SAHİP EN AZ ÜÇ EĞİTİCİ BULUNMALIDIR

5.2. Mekan ve Donanım Standartları

POLİKLİNİKTE ENDOVİZYON GÖRÜNTÜLEME VE KAYIT OLANAĞINI İÇEREN ENDOSKOPİ SİSTEMİ
POLİKLİNİKTE MUAYENE MİKROSKOBU
POLİKLİNİKTE 2 ADET RİJİT ENDOSKOP (TELESKOP)
POLİKLİNİKTE STROBOSKOP
POLİKLİNİKTE FİBEROPTİK ENDOSKOP
ODYOLOJİ LABORATUVARINDA SESSİZ KABİN
ODYOLOJİ LABORATUVARINDA TONAL ODYOMETRİ
ODYOLOJİ LABORATUVARINDA EMPEDANSMETRE
ODYOLOJİ LABORATUVARINDA BEYİN SAPI UYARILMIŞ YANIT ODYOMETRİSİ
ODYOLOJİ LABORATUVARINDA OTOAKUSTİK EMİSYON
VESTİBÜLER LABORATUVARINDA ELEKTRONÖROGRAFI (KURUM VEYA BÖLGE İÇİNDE ULAŞILABİLEN)
VESTİBÜLER LABORATUVARINDA ELEKTROMİYOGRAFI (KURUM VEYA BÖLGE İÇİNDE ULAŞILABİLEN)
VESTİBÜLER LABORATUVARINDA UYKU LABORATUVARI (KURUM VEYA BÖLGE İÇİNDE ULAŞILABİLEN)
KURUMDA AMELİYAT MİKROSKOBU (ASİSTAN OKÜLERİ VEYA ENDOVİZYON GÖRÜNTÜLEME SİSTEMİ DAHİL)
KURUMDA KBB CERRAHİSİNE UYGUN AMELİYATHANE VE EKİPMAN (MÜFREDATTA TARİF EDİLEN CERRAHİ İŞLEMLERİ YAPMAYA UYGUN)
AMELİYATHANEDE ENDOSKOPİK CERRAHİ ENDOVİZYON GÖRÜNTÜLEME SİSTEMİ
KURUMDA YATAKLI SERVİS
KURUMDA ENDOSKOPİ SİSTEMİ
KURUMDA MUAYENE MİKROSKOBU

6. ROTASYON HEDEFLERİ

ROTASYON SÜRESİ/AY	ROTASYON DALI
1 AY	Anesteziyoloji ve Reanimasyon
1 AY	Acil Tıp
1 AY	Plastik, Rekonstrüktif ve Estetik Cerrahi
1 AY	Beyin ve Sinir Cerrahisi

ANESTEZİYOLOJİ VE REANİMASYON ROTASYONU	
GİRİŞİMSEL YETKİNLİK HEDEFLERİ	
Yetkinlik Adı	Yetkinlik Düzeyi
Entübasyon (insan veya makette)	4
Kardiyopulmoner resusitasyon (insan veya makette)	3
Monitörizasyon uygulaması	3
Sedo-analjezi uygulamaları	1
Genel anestezi uygulamaları	1
Preoperatif hazırlık ve premedikasyon	1
ACİL TIP ROTASYONU	
GİRİŞİMSEL YETKİNLİK HEDEFLERİ	
Yetkinlik Adı	Yetkinlik Düzeyi
Temel yaşam desteği	3
Havayolu yönetimi	4
PLASTİK, REKONSTRÜKTİF ve ESTETİK CERRAHİ ROTASYONU	
GİRİŞİMSEL YETKİNLİK HEDEFLERİ	
Yetkinlik Adı	Yetkinlik Düzeyi
Flep ve greft teknikleri	3
Mikrocerrahi teknikleri	3
Maksillofasiyal travmalı hastanın yönetimi ve tedavisi	2
BEYİN ve SİNİR CERRAHİSİ ROTASYONU	
KLİNİK YETKİNLİK HEDEFLERİ	
Yetkinlik Adı	Yetkinlik Düzeyi
Beyin apsesi	T
GİRİŞİMSEL YETKİNLİK HEDEFLERİ	
Yetkinlik Adı	Yetkinlik Düzeyi
Kafa travmasına yaklaşım	1
Kafa kaidesi tümörlerine yaklaşım	1
Dura onarım teknikleri	1
Temporal kemik fraktürüne yaklaşım	1

7. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Eğitcinin uygun gördüğü ölçme değerlendirme yöntemleri kullanılmalıdır.

8. KAYNAKÇA

1. TUKMOS, Tıpta Uzmanlık Kurulu Müfredat Oluşturma ve Standart Belirleme Sistemi, Çekirdek Müfredat Hazırlama Kılavuzu, v.1.1, 2013
2. Türk Kulak Burun Boğaz ve Baş-Boyun Cerrahisi Uzmanlık Çekirdek Eğitim Programı Türk Kulak BurunBoğaz ve Baş-Boyun Cerrahisi Yeterlik Kurulu Eğitim Komisyonu 2012
3. Bailey BJ, Johnson JT, Newlands SD. Head & Neck Surgery – Otolaryngology, 4th Edition. Lippincott Williams & Wilkins, Philadelphia, 2006, sayfa 1047-1061.
4. Paul W. Flint, Bruce H. Haughey, Valerie J. Lund, John K. Niparko, Mark A. Richardson, K. Thomas Robbins, and J. Regan Thomas - Cummings Otolaryngology: Head & Neck Surgery, 5th ed. 2010.
5. <http://orluems.com/index.asp?seccion=8&apartado=9>. (23 Şubat 2015)